

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POKRYWAJĄCY
SPRAWY MIĘDZYNARODOWE I ZAGŁĘBIA DĄBROŃSKIEGO

Redakcja i Administracja: Czestochowa, ul. Armii 11. Telefon 11.11.11. Redaktor: Jan Jankowski. Właściciel: Jan Jankowski. Drukarnia: Drukarnia Czestochowska. Cena pojedynczego egzemplarza 6 gr.

AN KOCHANOWSKI
Z CZARNOLASU.
„DO POLSKI“

(Ks. III, elegia XIII).
Wino już zwa mię góry Karpackiej
wiole rozkoszne grotty i wdzięczne
łata, abym śpiewał cudnej polskiej
lutni złotostroniej rytmy słowiańskimi...
czyszol jeśli pieśni chcesz usłyszeć
moje kochi. Niech inszy toczą krwawo
boles. Wpirsz po ojczyste sięgnąłem
wzrzną, przedził mię Rey, chluba lechickiej
krainy, kieszki, któren posiadał nauki ogromne
Wörnicki, co składał rymy wiekopomne.
gnę wniść ich śladami na Parnas
oczyszty śpiewakiem między polskimi
lutnisty. Wgnę by mię do wieszczów swych
oczyszta miła w latach, jako inszych poet, zaliczyła...
zstańcie mię strzymywać w mieście,
przyjacielo. Wszakże mi do wsi sichey,
do tey wsi wesolej, woby kawalek
roli y wiesniacza chata wstepują
stokrotnie wszystkie skarby świata.
Przełożył z łaciny
Juljan Kjsmond.
Obrzymia bitwa na froncie rosyjskim.
Cała obecna ofensywa rosyjska, której przeciwstawiają się niemniej wielkie kontrataki armii Hindenburga i księcia Leopolda Bawarskiego, jest niczem innym tylko obrzymią bitwą rozgrywającą się nie w danej miejscowości, jeno na „linji“ liczącej setki kilometrów.
Cel tego rosyjskiego szturm, nie jeneralnego, do potężnych okopów niemieckich i austriackich jest inny: chodzi nie o żadne szczegóły strategiczne jeno o możliwie najdalej wyciągające odzyskanie utraconych terenów przy jednoczesnym wypieciu, o ile się da, sił zbrojnych niemieckich oraz wyczerpaniu ogólnej bojowej Niemiec i Austro-Węgry.
Oczywiście zaś, że epizodyczna ofensywa rosyjska z pod Jakobstadtu i Niedrichstadtu zmierza do odzyskania Mitawy, że obrona Dyneburga jest gwałtowne ataki nad jeziorami

sebnionym; wyrwać się naprzód, bawurewych „cięż głośkich“ wojna terażniejsza nie znosi.
W ciągu ostatnich sześciu z okładem miesiący rosyjskiej bezczynności armje niemieckie nie tylko uferowały z całą gruntownością okopową swoją linię, ale zdążyły pas wzduż owej linii czyli t. zw. „Operationsgebiet“.
Nie mamy jeszcze pozytywnej pewności, czy ustąpienie ministra wojny Poliwanowa stoi w związku z dotychczasową bezsilnością ofensywy rosyjskiej; zdaje się jednak, że i ta zmiana w petersburskim gabinecie jest odrochem rozdrażnienia. Szuka się i szuka człowieka opatrnościowego. A znajduje się pod ręką: albo wychodowanego w tradycjach biurokratycznych karjerowicza, albo gwiazdę militarną—muzealną. Jak np. Kurapatkin.
— o —

Kardynał Mercier.

Sporego rozgłosu nabrało ostre zmontowane przez gazety, kończył się słowami: „Przestrzegam Waszą Eminencję, aby nie występowała z działalnością polityczną“.
Ową „działalnością polityczną“, bardzo względem Niemiec nieprzyjazną, kardynał praktykował na szczytnej skale. A mianowicie: podtrzymał ściśle stosunki z paryskim kardynałem Amette, zainicjował list biurowy biskupów belgijskich do biskupów niemieckich, wzywając ich do utworzenia „sądu honorowego“; posłał rzezonny list w przekładzie włoskim papieżowi; podczas bytności w Rzymie wręcz przyznał się z notorycznymi belgijskimi masonami jak belgijski deputowany Lorant i socjalista Destres; odpowiedział w Rzymie ambasady francuskiej, rosyjskiej i angielskiej; pisał do weneckiego magistratu: Lew Flandrii pozdrawia lwa weneckiego, walczący z nim będzie wspólnie w imię prawdy i prawa eto; pisał do kardynała Amette, iż po wojnie ma nadzieję przybyć do Paryża na czele procesji dziękczynnej i zaintonować „Te Deum“ pod sklepieniem bazyliki Serca Jezusowego; osobiste obcował w Rzymie z premierem Briandem...
W liście swym bar. Bissing zagroził, że na przyszłość nie będzie znosił nawet ze strony takiego dostojnika kościoła, jak prymas belgijski, wicherzeń politycznych, któreby zwykłego obywatela zaprowadziły do więzienia.
— o —
Życie jest natychmiast tawne, gdy samego siebie zeń wykreśli.
Prawda musi przeoczyć być. Myśmy jej byli nie wynaleźli.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (W. B. T.) Urzędowo donoszą 10 kwietnia:
Wschodni plac boju
Sytuacja nie uległa zmianie.
Zachodni plac boju.
Usiłowania oddziałów nieprzyjacielskich, odebrania nam drogą walki na granaty ręczne zdobytych przez nas stanowisk w wyrwach na potudnie od St. Eloy, zostały odparte. Walki minowe między kanałem La Bassee a Arras nabrały w ostatnich dniach charakteru bardziej zaciętego. Na lewym brzegu Mozy zostało odcięte Bethincourt, oraz silnie obwarowane punkty oparcia Alzace i Lorraine, na południowy zachód od wspomnianej miejscowości.
Przeciwnik starał się uniknąć niebezpieczeństwa drogą gwałtownego cofnięcia się. Puścili się jednak za nim w pościg Słazacy i, niezależnie od ciężkich i krwawych strat, jakie mu zadali, wzięli do niewoli nierazonych 14 oficerów i 700 żołnierzy, oraz zdobyli dwa działa i 13 karabinów maszynowych.
Jednocześnie oczyściliśmy niedogodne dla nas urządzenia nieprzyjacielskie, blokauzy i galerje podziemne w rozmaitych odcinkach frontu, głównie zaś na północ od wsi Aracourt i na południe od lasu Roben. Podczas tych ostatnich przedsięwzięć udało się nam również zadać Francuzom ciężkie straty; nadto stracili oni kilku oficerów i 276 żołnierzy wziętych do niewoli.
Na prawym brzegu Mozy w podobny sposób oczyściliśmy wyrwę na południowym stoku wzgórza pieprzowego. W ręce nasze wpadło 40 oficerów, 184 żołnierzy i duża ilość materiałów wojennych.
Dalej na południe od Woivre odbywały się tu i owdzie walki artyleryjskie.
W walce powietrznej zestrzelono, na południowy-wschód od Damloup i na północno-wschód od Chateaux-Salins po jednym nieprzyjacielskim statku powietrznym; — zoląga pierwszego z nich poniosła śmierć. Zauważono spadające nieprzyjacielskie statki powietrzne: jeden we wsi Loos, drugi w lesie Caillette.
Bałkański teren walk.
Nie wydarzyło się nic szczególnego.
Naczelne dowództwo armji.
Komunikat austriacki.
WIEN. (W. B. T.) Urzędowo donoszą 9 kwietnia:
Rosyjski plac boju.
Południowo-wschodni plac boju.
Nic nowego.
Włoski plac boju.
Miejscami trwał ożywiony ogień działowy; pozatem nie wydarzyło się nic godnego uwagi.
Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler.
Feldmarszałek porucznik.

Komunikat rosyjski.

(W. B. T.) Urzędowo donoszą dnia 8 kwietnia:
Front zachodni.
Nad Dźwiną — walki artyleryjskie i piechoty. W odcinku Dyneburga skoncentrowała artylerja nasza ogień na odcinek Hłukszy. Na tem stanowisku spowodowaliśmy wybuch miny i zburzyliśmy rowy niemieckie.
W okolicy Postaw, Miałzioł i jeziora Narocz rozwijała artylerja nieprzyjacielska ożywioną działalność. Od czasu do czasu ostrzeliwali oni granatami, napełnionymi gazami.
W Galicji, nad środkową Strypą na wschód od Podhajec próbowali Austriacy atakować większymi siłami.
Front kaukaski.
W odcinku nadbrzeżnym próbowali Turcy w nocy na 6-go kwietnia przejść na prawy brzeg rzeki Karadere, zostali jednak odparci.

Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 9 kwietnia:
Wieczorem:
Na południe od Avre ogień artyleryj francuskiej zburzył młyn w St. Aurin, w którym znajdował się posterunek obserwacyjny, i zasypał rowy niemieckie na północ od Bouvarignes.
W Szampanji, w okolicy Navarin, odpowiadaliśmy na nadzwyczaj gwałtowne ostrzeliwanie niemieckie, pozwalające przypuszczać, że niebawem nastąpi atak. Gęsty nasz ogień nie pozwolił jednak Niemcom wyruszyć ze swych okopów.
W Argonach ogień koncentryczny na baterje niemieckie w lesie Cheppy i w okolicy Montfaucon-Malancourt.
W okolicy Verdun nie zaszło nic godnego uwagi, prócz dosyć gwałtownego ostrzeliwania frontu francuskiego Bethincourt—wzgórza Mort Homme—Cumieres.
W Wożezach po naszej stronie wielka akcja artyleryj w dolinie rzeki Fecht.

Komunikat turecki.

Konstantynopol. (W. B. T.) Główna kwatery donosi 8 kwietnia:
Na froncie Iraku nic się nie zmieniło. Ogień naszej artyleryj uszkodził kanonierkę nieprzyjacielską i wywołał na niej wybuch.
Na zachód od Korna odbyła się potyczka z forpocztami nieprzyjacielskimi. Angliji stracili pięciu zabitych i jednego rannego oficera. Zburzyliśmy nieprzyjacielskie urządzenia telefoniczne w tej okolicy.
Na froncie kaukaskim nie było znaczących przedsięwzięć. 7 kwietnia zbliżył się krążownik rosyjski do limanu Kemikli i dał kilka strzałów. Artylerja nasza zmusiła go do cofnięcia się.
Dwaj lotnicy nieprzyjacielscy ukazali się nad półwyspem Gallipoli, skoro jednak ujrzel wnoszących się naszych lotników, uciekli czemprowadzając.

stratami. Podjęty równocześnie atak na stanowiska francuskie od lasu Avocourt do południowego brzegu tego lasu pozwolił Niemcom na chwilę zająć rowy francuskie, zarządzony jednakże kontratak wyparł ich bezzwłocznie.

Komunikat angielski.

Urzędowo donoszą. Sprawozdanie głównej kwatery angielskiej zaznacza działalność min pod Hallach, Givonchy i na południowo-wschód, od Rochincourt. Obustronna akcja artylerji na różnym miejscach frontu.

Mobilizacja w Holandji.

Dzienniki szwajcarskie ogłaszają obniżenie rezerwy holenderskiego, że mieszkający w Szwajcarii obywatele holenderscy, przynależni do armji, są powołani pod broń i matych-miast powróć do Holandji.

Zgon namiestnika Galicji.

„Lokal-Anzeiger“ donosi o zgonie Namiestnika Galicji generała-piechoty Hermana von Collarda, zmarłego w dniu 8 kwietnia.

(Generał Herman Collard urodzony w Stanisławowie w Galicji w r. 1857, uczęszczał do szkół w tym samym Stanisławowie i we Lwowie, poczem ukończył szkołę wojskową w Połten i Teresianum a następnie rozpoczął karierę wojskową w Peresławiu w Galicji, gdzie mianowany został porucznikiem 10 pułku piechoty. W roku 1905 został generałem, w 1911 komendantem Przemysła, 20 lipca 1915 Namiestnikiem Galicji).

Dziwne zarządzenia.

Dnia 3 kwietnia rano przybyła do Jasas wojskowo-cywilna komisja, która miała odebrać w posiadanie przerozbony most kolejowy na linii Jassy-Ungeni rosyjskie. Przebudowa mostu polegała głównie na tem, że obecnie mogą po nim przejeżdżać także rosyjskie wagony kolejowe.

Prasa konserwatywna podnosi z powodu zarzuty przeciwko rządowi rumuńskiemu. Gdy opinja publiczna domaga się ażeby rząd rumuński także na granicy rosyjsko-mońskie poczynił zarządzenia o podobnie jak na innych granicach, rząd ułtawia Rosjanom przez graniczny most kolejowy, potrzeba dowodzić, jakie znaczenie ten fakt.

Rosja i Rumunja.

Rząd rosyjski zabronił wywozu do Rumunji. Zakaz ten stoi w związku z uchwałą ostatniej konferencji paryskiej.

Wniesienie blokady Gandji.

„Times“ donosi, iż rząd angielski wniosł blokadę Gandji, ponieważ władze greckie wypuściły na wolność szpiega angielskiego, którego uwięzienie było powodem zarządzenia blokady.

Oswobodzenie wybrzeża dotyczy się tylko okolicy miasta Candja. Blokady Krety trwa dalej a w Sudabie w dalszym ciągu przebywa eskadra angielska.

Austrja godzinę naprzód.

Według doniesienia pism wiedeńskich zauważa także rząd austrijski zaprowadzić z dniem 1 maja czas letni o godzinę późniejszy.

Pewność wiedz do Lwowa.

Z Biulet donoszą, że Wydział krajowy i namiestnictwo wróćć mają do Lwowa w pierwszych dniach maja. Zastępstwo objąć ma rada dworu Ustianowski, a wiceprezydent namiestnictwa Grodzicki stanie na czele zakładu dla zranionych żołnierzy.

Prace w sprawie oświaty.

W sprawie oświaty przed tymczasowym radą w Lwowie ponownie rozstrzygnięto sprawy wewnętrzne, książkę Wołkoński, że rząd wypracuje projekt prawa zmieniającego dotychczasowe ograniczenia Polaków. Członek Dumy Świąćcioki wyraził nawet ministrowi za to swoje podziękowanie. Prezes ministrów Stuermer polecił ministerjum pod kierunkiem ks. Wołkońskiego opracowanie tego projektu, którego główne punkty są następujące:

Prac nabywania posiadłości ziemskich tak w Polsce (?) jak i w Rosji, jak dotąd tak i nadal zabrania się Polakom. Oryginalne jest umotywowanie tego projektu: „gdyż nie wiadomo jaką formę przybierze polityczne ukształtowanie się Królestwa Polskiego.“ Tak samo mają pozostać w swej sile ograniczenia wyznaniowe Polaków aż do końca wojny, gdyż potem nastąpi rewizja tych ograniczeń nie tylko co do Polaków, ale i wszystkich innowierców.“ Dalej powiada projekt: „Do końca wojny może rząd ustąpić żądaniom polskim tylko w jednym punkcie, t.j. pozwolić na urządzanie szkół narodowych i dopuścić język polski w zarządach miejscich Królestwa Polskiego.“

Pod Verdun.

Według zestawienia podanego przez „Warsch. Ztg.“, największa odległość działacza wojsko niemieckie od właściwej twierdzy Verdun, wynosi w linii powietrznej 14 kilometrów. Tu wojsko niemieckie stoi w Hancock. Mocno naciekane i bronią uporeczywie Bethincourt znajduje się w odległości 14 kilom na północ-zachód od Verdun, zagrożona również wyżyna 304 — w odległości 12 kilom., a znajdująca się w rękach niemieckich wyżyna Mort Homme w odległości 11 kilom.

Znaczenie bliżej podsunęli się Niemcy do Verdun w odcinku północno-wschodnim. Tu znajdują się najbliższe w lasku Cailette, który dzieli od właściwego okręgu twierdzy przestrzeń tylko 6 kilom., co prawda, pokryta szeregiem poważnych punktów oporu. Najdalej odsunięta na wschodnim brzegu Mozy jest linia niemiecka pod Moranville, dzieli ją od twierdzy przestrzeń 10 kilom. Tworzy ona krótkowy punkt frontu niemieckiego na brzegu wschodnim Mozy.

Armja kobiet w Anglii.

W Izbie gmin zakomunikował podsekretarz stanu w ministerjum amunicyjnym, Addison, że obecnie zajętych jest 195 tys. kobiet w fabrykach amunicyj.

Poli echnika warszawska w Niższym Nowogrodzie.

Po przeniesieniu z Warszawy uniwersytetu do Rostowa nad Donem, „Birzew. Wiadomości“ dowiadują się, że książę Szachowskiej zaaprobował już zasadniczo przeniesienie politechniki warszawskiej do Niższego Nowogrodu. Ostateczna decyzja co do terminu przeniesienia zapadnie dopiero w przyszłym tygodniu.

Korfu — Wieża Eiffla.

Szwajcarska agencja telegraficzna dowiaduje się z Aten: Tutejsze pisma donoszą z Korfu, że Francuzi urządzili w pobliżu miasta Dianalyssis na Korfu stację telegrafu bez drutu, która codzien rozmawia z wieżą Eiffla.

Ciężkie warunki wydawnictwa.

Wielki i popularny dziennik czeski, „Narodni Politika“, świeżo ogłosił, że podnosi cenę ogłoszeń o 10 procent.

Inne dzienniki czeskie również podwyższają opłatę za ogłoszenia. — Przyczyną tego jest, że papier gazetowy i różne materiały drukarskie w Czechach, podobnie jak i u nas, niestycznie podrożały.

Dodać jeszcze należy, że i przedtem ceny ogłoszeń w dziennikach czeskich były znacznie wyższe, niż w polskich, a prócz tego ogłaszający się w Czechach muszą za każde ogłoszenie płacić zgrój, gdy w Polsce wiek z firm ogłasza się „na rachunek“ i dopiero w jakiś czas po ukazaniu się ogłoszeń wpłaca należność.

Z Warszawy.

Święcone. W kościołach warszawskich odczytano z ambon odezwy azyzbiskupa, zapowiadającą, że w b.r. kapłani będą święćci pokarmów wielkość: do domach. Wierni mają je no przynieść do kościoła na rezurekcję lub na sumę w pierwszym dniu Wielkiejjocuy kawalek chleba do poświęcenia.

Wstrzymanie ekumij.

Sędziom przewodniczącym w sądach pokoju m. st. Warszawy zakomunikowano rozporządzenie generał-gubernatora, mocą którego zakaz wy-

konywania wyroków, małych na celu usunięcie dłużnika-lokatora z wynajętego mieszkania, przedłuża się do 30 kwietnia b. r. włącznie.

Wobec tego w ciągu bież. miesiąca nikt z niewypłacalnych lokatorów nie może być wyrugowany z mieszkania.

Z handlu.

Znana firma cukiernicza włoska G. G. Lardelli ogłasza w pismach o zamknięciu swych sklepów w-kutek braku jednych, a podróżowania innych towarów.

Stonina... w składzie trumien.

W składzie trumien w okolicy ul. Kopernika znajduje się wystawione w oknie ogłoszenie: „Tanio do nabycia stonina“.

Wędrownka Marsa.

Kiedy na świecie było spokojnie, Ludzie marzyli ciągle o wojnie. Każdy do walki w chęci swe zbrojny, Wołał bez końca — wojny! ach, wojny! Mars, na Olimpie, wrzemiem znużony, Rad nie rad stanął wielce zdumiony I rzekł: ha! trudno, trzeba iść w drogę, Jeśli chcą wojny, to im pomogę. I zszedł na ziemię, Mars, w pełnej zbroi —

A tu się każdy szabelki boi. Bo choć odgrał rolę junaka, Radby się teraz przekształcić w raka! W Marsie, od gniewu aż krew za wrzała...

Ta Europa, co wojny chciała, Miast brać się za łby, wciąż manewruje, Pobrząka szablą i czas marnuje. Huknął więc groźnie — co toż czy drwicie?

Czy sobie ze mnie żarty stroicie? Rzuciem dla was boski spoczynek, By was w bojowy powieść ordynek. A wy tchórzycie, zającech plemień! Marszcząc brwi chmurne, tupną o ziemię,

Chcieliście wojny w obecnej dobie, To ją wam zaraz, zaraz tu zrobię.. I gdy jał szeptać wszystkim do ucha. Wkrótce zerwała się zawierucha! Świat bowiem cały, co żył w spokoju, Pomimo woli stanął do boju! Biją się wszyscy, wielcy i nizcy, Biją się dalsi, biją się bliżcy, I choć nam wojna strasznie doskwiera, Jest coraz lżejsza tu atmosfera, Bo dziś przy biedzie każdy już czuje, Że wojna dla nas przyszłości buduje.

W. A. G.

Wielka Kwesta Majowa.

We wtorek wleczorem w nowym lokalu Stow. Kupców Polskich przy ul. Teatralnej Nr. 14 pod przewodnictwem inż. Br. Hłaski odbyło się drugie z kolei posiedzenie Komitetu organizacyjnego „Wielkiej Kwesty Majowej“.

Po odczytaniu przez sekretarza obrad p. Podlewskiego protokołu pierwszego posiedzenia, przewodniczący rozpatrzył punkt po punkcie treść doręczoną w przeszłym tygodniu przez warszawskiego delegata p. W. Makowskiego odezwy G.R.O.

Otóż ogólno-krajowa kwesta majowa pod hasłem „Ratujcie dzieci“ ma na celu zbieranie ofiar w całym kraju w dniu 21 maja i następnych do 28 maja dla organizowania domów położniczych, porad lekarskich, punktów sanitarnych, żłobów, szpitali dziecięcych, szkółek, ochron, instytucji „Kropki mleka“, punktów odżywczych etc.

Organizacja kwesty.

Rady powiatowe przystępując do organizowania kwesty, winny się ściśle kierować następującymi przepisami:

Rada powiatowa przysię, p. natychmiast do organizowania specjalnej komisji, w skład której wejdą: członek zarządu, po i przedstawiciel wydziału finansowego i dobroczynny

Restauracja i Mleczarnia pod Kogutkiem
zostaje otwartą: d. 16 Kwietnia 1916 r.
posła:
Śniadania, Obiady, Kolacje i Delikatesy.

go, oraz pewna liczba osób, znanych ze swej działalności filantropijnej. Komisja powyższa wyłoni z piśród siebie 2 podkomisie: a) odczytawą i b) podkomisie ofiar.

Zadaniem podkomisji odczytawej działającej w obrębie całego powiatu będzie urządzanie odczytów o konstytucji 3 maja.

Odczyty na temat konstytucji 3-go maja winny zapoznać lud z tem w kopemnem dziełem historii polskiej w słowach jasnych, zwięzłych i dla ludu dostępnych.

Prelegenci wybierani być winni spośród inteligencji miejscowej, nauzcycieli, instruktorów rolniczych.

Odczyty odbywać się winny w 21 maja br., po południu, o dniu odczytów należy zawiadomić ludność przez odpowiednie plakaty, ogłoszenia w pismach i zawiadomienia ambon przez duchowieństwo.

Po zakończeniu odczytów prelegenci winni wspomnieć o zesłorocznej kwesie listopadowej, przeprowadzonej w kościołach całego świata na rzecz Polski, jak również wyjaśnić cel kwesty pod hasłem „Ratujcie dzieci“.

Wstęp na odczyty winien być bezpłatny.

Nazwiska członków komisji odczytowej i prelegentów jak również rozdział ich zaliczenia winny być zakomunikowane R.G.O. celem odpowiedniego uczczenia ich zasług.

Przedmiotem kwesty będą tylko ofiary pieniężne.

Przewodniczącym każdej komisji w miastach, miasteczkach i gminach będzie członek zarządu miejscowej rady, skarbnikiem — możliwe przedstawić wydziału finansowego

Rady miejscowe zajmą się propagowaniem wśród ludności celu wielkiej kwesty majowej.

Komisje zorganizują w miastach wsiach kwestarzy z mieszkańców powiatu, przyczem pożądanem jest udział sił młodych i skorych do pracy społecznej.

Nazwiska i imiona kwestarzy winny być przesłane do R.G.O.

Każdy kwestarz w dniu poprzedzającym kwestę, tj. 20 maja otrzyma ma odpowiednie oznaki swej funkcji mianowicie kokardę o barwach narodowych, arkusze do zbierania Wielkiej Kwesty, stwierdzanych podpisem ofiarodawców i woreczki do zbierania datków pomniejszych.

Uwaga: Kokardy, jak również arkusze do zbierania ofiar rozestawiane zostaną Radom opiekuńczym powiatowym przez R.G.O. w czasie właściwym.

Listy imienne ofiarodawców, jak również obliczone ofiary pomniejszych, zostaną wystane z piśnieniącznym pośrednictwem Rad powiatowych R.G.O. wraz z odpowiednimi protokółami i krótkim opisem przebiegu kwesty.

Wobec krótkiego terminu dziełczego nas od daty wielkiej kwesty majowej, pożądanem jest by Rad powiatowe przystąpiły natychmiast do organizowania kwesty w powiatach i kwestarzy, jak i program wykonania kwesty, gdyż należy pamiętać, że o sukcesach w pierwszej zbiorowej akcji całego kraju, zależnem jest życie tysięcy ist ludzkich.

Podkomisje odczytawą, jak urządzona na poprzednim zebraniu składają pp. ks. M. Fulman, dr. W. Piódowski, Makowski.

Teatr „ODEON” ul. P. Marij
 Program od soboty 8 do piątku 14 Kwietnia 1916 roku.
Uwaga! Napiły polskie.
 Dział jeden z najpiękniejszych obrazów obecnego sezonu!

ZEMSTA CYGANKI

Zabawny dramat w 4ch częściach, w wykonaniu najwybitniejszych artystów „Teatru Królewskiego” w Kopenhadze.

Sen Jasia
 Komedia amerykańska, w wykonaniu 4 letniego chłopca, z nieznaną trupą dziecięcą.

Wybrzeże szaliste wyspy Bornholm
 (Z natury)

Idylla szczerów
 (jedyna w swoim rodzaju rodzica z natury)

— CENY MIEJSC ZWYKLE. —

Teatr „PARYSKI” ul. P. Maryi 19.
 Program od Wtorku 11 do Piątku 14 Kwietnia 1916 roku.

Zgubne skutki alkoholu

Głęboko pouczający obraz naukowy w 4 ch wielkich częściach

MUZYKALNY KOCHANEK (wspaniała komedia)

NA SCENIE

Kawał nieboszczyka

Operetka w 1-ym akcie S. Kiedrzyńskiego, muzyka Boczkowskiego.

LEKARZ-DENTYSTA
Michał Grejniec
 w Częstochowie
 ul. Panny Maryi № 10.

Choroby zębów i jamy ustnej.
 przyjmuje codziennie
 od 9-1 i od 3-7 wieczorem.

LEKARZ-DENTYSTA
Artur Broniatowski
 w Częstochowie ul. Panny Maryi (Alcja) Nr. 8.

Choroby zębów i jamy ustnej, wyrzynanie zębów bez bólu. Plomby i zęby sztuczne bez podniebienia. Przyjmuje codziennie od 9-1 i od 3-7 wiecz.

Potrzebna gospodyni na wieś do dworu zgłaszać się Skład Apteczny B. Popławskiego ul. Panny Maryi № 18. 237-

Podkomisję ofiar ukonstytuowano pp. F. Dobruckiego, F. Eberta, inż. Hertza, inż. Br. Hłaski, M. Jurawskiego, inż. Kotakowskiego, J. Konicwicza, W. Rudnickiego i J. Sednickiego, którzy zajmą się zorganizowaniem kwesty ulicznej z udziałem zaproszonych pań oraz sprzedażą nalepek okiennych. Na nalepki te, k również na znaczki papierowe do przypięcia u boku, sprzedawane przez wystawki ogłoszony zostaje niniejszym

Konkurs

Rada Opiekuńcza na powiat częstochowski niniejszym uprzejmie prosi Panów Artystów o łaskawe bezinteresowne nadesłanie najpóźniej w dniu 17 bm. na ręce Miejskiej Rady Opiekuńczej (ul. Staszka nr. 3) próśb na papierze nalepki okienne oznaki (do butonierki) przeznaczone na „Wielką Kwestę Majową” pod hasłem „Ratujcie Dzieci!”.

Nalepki według wybranego wzoru skanobędąjalitograficznie w jednym kolorze w formacie 12na15 cm., a oznaki w formacie 3na5 cm.

Nalepki i oznaki mają zawierać napis: „Wielka Kwesta Majowa — Ratujcie Dzieci!”.

W dniu kwesty urządzona zostanie wystawa nadesłanych projektów za sprzedaż ich celem zasilenia zebranego funduszu.

Wniosły cel kwesty niewątpliwie obciąży koło powołańców do wzięcia czynnego udziału w uświetnieniu tej cennej ogólnokrajowej próby pomocy samym sobie.

Rada Opiekuńcza Okręgu Częstochowskiego.

Prócz znaczków papierowych i nalepek omawiana była wczoraj sprawa sprzedaży znaczków metalowych z napisem:

„Wielka Kwesta Majowa — 1916 — Ratujcie dzieci!”

em zajmijcie się p. F. Dobrucki.

Omawiano wreszcie w dalszym ciągu sprawę odczytów, widowisk, plisów gimnastycznych i orkiestrowych, wystaw prac uczniowskich itp. Wznowiono wreszcie wyznaczono następne posiedzenie na poniedziałek 14 kwietnia g. 7 i pół wiecz. podczas posiedzenia komitetu kwesty na wtorek 15 kwietnia o g. 8 po poł. w sali „Ogniska Robotniczego” przy ul. Kiedrzyńskiej.

Uwaga!
 K. 9.2. DARZYK
 dnia 13 w czwartek — Hermenegildy, ul. 13 w piątek — Tyburco i Walerjana.

chód słońca o godz. 5 m. 10.
 chód słońca o godz. 6 m. 53.

Wiadomości Historyczne:
 Carya-Katarsyna ogłasza II rozbior Polski.
 Wielki pódar miaszy, przedmieście Bostonu.
 Chelsea.
 Zamosz na Króla Alfonsa XIII w Madrycie.

KRONIKA

Rekolacje na Jasnej Górze.
 Dzisiaj we czwartek dalszy ciąg rekolacji na Jasnej Górze dla kobiet i mężczyzn pod ogólnym kierunkiem O. Marjana.

Rekolacje dla nauczycielstwa.
 Dzisiaj w czwartek o godz. 9-iej rano rozpoczynają się rekolacje w kościółku imienia Marij dla nauczycielstwa szkół średnich i miejskich, które to konferencje będzie prowadził ks. dr. J. Wojtkiewicz, profesor seminarium duchownego.

Bilety wejścia będą rozdawane przy drzwiach wchodowych kościołka tylko dla nauczycieli i nauczycielek.

Zakończenie rekolacji.
 Wczoraj odbyły się ostatnie rekolacje dla uczenia gimnazjum W. Chrzanowskiej, poczem nastąpiła spowiedź, a dzisiaj we czwartek Komunia św.

Ferje w szkołach.
 Pisaliśmy wczoraj o rozpoczęciu we środę 12 bm. ferji wielkanocnych w szkołach miejscowych. Otóż przerwa w lekcjach trwać będzie do dnia 27 kwietnia.

Komisja Szacunkowa - Rolna dla miasta Częstochowy i Rakowa.

Władze zatwierdziły Komisję w składzie następującym: Antoni Janowski — prezes, Stanisław Jastrzębski — wiceprezes i Józef Sojecki. Zastępca — Aleksander Jung, na sekretarza powołano Feliksa Kurpińskiego.

Kancelaria przyjmuje już zgłoszenia poszkodowanych. Kancelaria mieści się w sklepie p. St. Jastrzębskiego — ul. Panny Maryi 16 (II Aleja).

Z Kasy pożyczkowej na czas wojny.
 Na ostatnim posiedzeniu zarządu i Komisji kredytowej Kasy na czas wojny uchwalono udzielić pożyczek 7 osobom na ogólną sumę rb. 750.

Następne ostatnie przed świętami posiedzenie zarządu i Komisji kredytowej odbędzie się w piątek 14-go kwietnia, na które o przybycie in gremio są proszeni pp. członkowie Komisji, gdyż jak już raz zaznaczyliśmy, nieobecność wielu członków odbija się ujemnie na interesach tych, którzy korzystają z tej instytucji opiekuńczej.

Opieka nad dziećmi w Częstochowie.

Wydział opieki nad dziećmi i młodzieżą R. G. O. rozpatruje opracowaną przez dr. Władysława Szenajcha tymczasowy projekt organizacji opieki nad dziećmi i młodzieżą.

W warunkach dzisiejszych bardziej niż w jakichkolwiek innych nasuwa się niezbędną potrzebą rozwinięcia planowej, należytej przygotowanej akcji, która obejmowała całokształt tej opieki, a wykluczając wszelkie partyzanckie (słowa projektu) osobobnne i nie koordynujące się zalecenia, poczynania, mogła zapewnić pożądane wyniki.

Zadanie to powinny podjąć Rady Opiekuńcze i przeprowadzić w granicach swej działalności organizację opieki nad dziećmi, pociągając do współdziałania zarówno pracujące w tym zakresie instytucje, jak i najszersze warstwy społeczeństwa.

Dotyczy to działalności w całym kraju, zarówno w stolicy, jak i w prowincji, nie wyłączając Częstochowy, gdzie Opieka nad dziećmi będzie również skoncentrowana w rękach Rady Opiekuńczej.

Mody.
 Sezon wiosenny w całej pełni. Wystawy okien pełne nowych „fasonów” kabełuszy.

Krawcy damscy pracą przeladowani.

Najmodniejsze kolory na kostiumy damskie bordo i brązowe.

U bucioków obowiązuje wysoka cholewka; cena parj tych nowych bucioków sięga 40 rb.

Słowem w Królestwie feministycznym nie się nie zmieniło, jak za starych dobrych czasów. Za kulisami królestwa tego walczą się o suchotniczym wyglądzie pracownica igły. Ona jedna tylko odczuwa „kiepskość” czasów na niej jedźcie się oszczędza...

Szef redukuje gaże, domy prywatne „trzymają” za samo utrzymanie — nad losem pracownic igły w kulminacyjnym punkcie „sezonu” warto się zastanowić.

O tempora o mody!
Obywatelskie opieki nad dziećmi.

Komisja opieki nad dziećmi i młodzieżą, istniejąca przy Gł. R. Opiekuńczej przystępuje do tworzenia w prowincji „Obywatelskich opiek dzieci”. Opieki te będą miały na celu otoczenie opieką domową wszystkich dzieci, zamieszkujących pewną dzielnicę miasta lub wieś.

W tym celu miasto każde ma być podzielone na dzielnice, obejmujące mniej więcej 60 domów.

Każda taka dzielnica powinna być powierzona opiece 1 — 2 opiekunek (eventualnie opiekunów) dzieci, jak również i każda wieś ma mieć swoją opiekunkę dzieci.

Zgromadzenie wszystkich opiekunów i opiekunek z terenu działalności rady miejscowej stanowi ma właśnie „Obywatelską opiekę nad dziećmi”.

Pasta do obuwia.
 Od dłuższego już czasu, bowiem od kilku, lat na starym mieście istnieją potajemne fabryki, w których takto m. i. z rozmaitych zawierających dużo szkodliwych dla skóry części składowych, mieszanin, preparują fałszyfikaty pasty do obuwia. By zapewnić większy popyt na ten bezwartościowy towar, napełniają nim pomysłowi — nieprzebiegający w srodka „fabrykanci” — puściska „prawdziwe” pasty (Globin, Gutalina itd.) skupowane w tym celu po domiach przez wysyłanie specjalnych handlarzy.

W chwili gdy ceny skór podskoczyły niewspornie i gdy z powodu tego powinnym starać się na każdym kroku oszczędzać obuwie, sprawa powyższa nabrała teraz podwójnego znaczenia, pasta ta, fałszywana, przyczynia się bowiem do szybkiego pęknięcia skóry.

Wobec tego należy zapobiegać rozpowszechnianiu się w sprzedaży tego szkodliwego wytworu. Co, do tego firmy wyrabiające prawdziwe pasty winny same skupywać firmowe pudełka, tym sposobem fałszerze zmuszeni by byli do sprzedawania fałszyfikatów w podrabianych pudełkach, któreby przy kupnie można lepiej było odróżnić.

Fałszywaną pastą łatwo odróżnić można, gdyż jest, w przeciwieństwie do prawdziwej, bez żadnego polysku.

Rozmaitości.

Inseraty w dziennikach amerykańskich.

Znaczenie reklamy zrozumielą do tej pory najlepiej kupcy i przemysłowcy amerykańscy. Dowodzi tego nieprawdopodobna wprost ilość ogłoszeń zamieszczanych w dziennikach amerykańskich. Na czele prasy amerykańskiej kroczą pod tym względem dzienniki chicagowskie. „Chicago Tribune” wykazała w r. 1915 100 tysięcy wierszy ogłoszeń. „New York World” 10 i pół miliona wierszy. „Philadelphia Inquirer” 10 milionów. „Plain Dealer” po 10 milionów wierszy. „New York Times” 10 milionów. „New York American” i „New York Herald” po 9 milionów wierszy, „Boston Herald” i „Boston Globe” po 8 milionów wierszy, jeden wiersz i jeden w St. Louis, jeden w San Francisco wierszy. — Za ogłoszenia w Chicago obótlem 140 milionów koron. Suma wydawana corocznie na ogłoszenia w Amoryce dochodzi do 5 miliardów koron.

Repertus
 Dzisiaj we czwartek
 Paryski — „Kawał nieboszczyka”
 operetka w 1-ym akcie S.
 Kiedrzyńskiego i muzyki
 kinematograficznej
 Odeon — Obrazy

Doktor PAWEŁ BRON
 w Częstochowie, ul. Panny Maryi 10.
 Choroby skórne i...
 między od 9-12 rano i od 4-7 wiecz.

Przewodząca Chirurżyńska Pracownia GORSETT
„JÓZEFY”
 Magazynowa Modesta Serwanja
 CZĘSTOCHOWA, ul. P. Maryi
 róg Sakolnej Nr. 11. Bomba
 gorzyet krol paryskich i wiedeńskich o-
 gniemczy i do wyrywania i...
 szelki do prostego trymowania...
 sze, pasy i t. d. Pranie, reperacja i...
 rabianie. — Ceny umiarkowane.

Rozporządzenia Urzędowe z „Gazety Powiatowej” Nr. 15.

1. Rozporządzenie

dotyczące porównego
meldowania metalizasekwestrowanych na skutek obwieszczenia Cesarsko Niemieckiego
General - Gubernatorstwa z dnia 15.
października 1915 roku.

§ 1.

Rozporządzenie nabiera mocy z chwilą podania go do wiadomości publicznej.

§ 2.

Przedmioty objęte rozporządzeniem. Obowiązkowi meldowania podlegają:

Wszelkie gotowe wyroby, używane i nieużywane, wykonane z czystego metalu lub zawierające go tylko w części (również wyroby z metalu cynowanego, lub z metalu pociągniętego innym metalem albo farbą), a więc przedmioty z miedzi, mosiądzu, rotgusu, cyny, cynku, aluminium, niklu, ołowiu, antymonu, a mianowicie:

1. Przewody napowietrzne niez izolowane,

włączając przewody robocze tramwajów elektrycznych oraz dostępne połączenia szyn,

2. Kable oraz przewody izolowane

- położone nad ziemią, począwszy od przekroju 25 qmm i wzwyż pojedynczego przewodu,
- położone pod ziemią, począwszy od przekroju 50 qmm i wzwyż pojedynczego przewodu.

3. Urządzenia rozdzielne

- przewody niez izolowane: szyny zbiorowe, przewodniki od połączeń i t. d., począwszy od przekroju 25 qmm i wzwyż,
- wyłączniki wogóle, wyłączniki sekcyjne, wyłączniki drożkowe, ładownice i t. d. dla prądów powyżej 500 amper.

4. Transformatory

o mocy powyżej 50 K. V. A.

5. Maszyny elektryczne

o mocy powyżej 50 K. W. lub 68 m. k.

- generatory prądu stałego, silniki prądu stałego, przetwornice jednotwornikowe;
- generatory prądu zmiennego jednofazowego i trójfazowego, silniki synchroniczne;
- silniki trójfazowe i jednofazowe oraz inne maszyny.

6. Maszyny wszelkiego rodzaju,

które nie podpadają pod Nr. 5.

maszyn, części zapasowe.

7. Urządzenia elektrotechniczne i elektrometalurgiczne.

Piece elektryczne, urządzenia do elektrolizy.

8. Aparaty destylacyjne i ekstrakcyjne.

Kotły z dzwonami destylacyjnymi, kolony, deflegmatory, kondensatory, baterie ekstrakcyjne i t. p.

9. Aparaty chłodnicze i ogrzewalne.

Rury, węże chłodnicze, formy do wyrobu lodu sztucznego, bojler, rury płomiennicowe i nagrzewalne, węże ogrzewalne.

10. Różne przedmioty i aparaty,

jak skrzynie ogniowe, kotły parowe, kotły, kadzie, kotły browarne, cylindry, miednice, pływaki, autoklawy, walce, tygle, wanny farbiarskie i wodne, skrzynie i blachy suszarniane, formy i t. d.

11. Przewody rurowe,

powyżej 10 mm. średnicy, łączniki, uzbrojenia, krany, wentyle i t. d.

12. Wyłożenia

(np. przy kadziach), oprawy, skrzynie ołowiane i akumulatory.

13. Sita i filtry,

blachy dziurkowane, bębny od wirówek i pralni i t. d.

Wyżej wymienione terminy mają ogólne znaczenie. W zakresie przedmiotów, podlegających meldowaniu, wchodzi wszystkie wyroby gotowe, mające ewentualnie i inne nazwy fachowe.

B. Wszystkie zapasy wymienionych wyżej metali, a nie oznaczonych w A. 1—13, w szczególności zaś stary materiał wszelkiego rodzaju oraz zapasy.

§ 3.

Osoby, przedsiębiorstwa i t. d., których rozporządzenie niniejsze dotyczy.

Rozporządzenie dotyczy:

- wszystkich osób społeczno-prawnych stowarzyszeń i związków, posiadających przedmioty, wymienione w § 2, przechowujących je, lub mających je pod nadzorem celnym;
- wszystkich firm oraz przedsiębiorców-rzemieślników, którzy przechowują w swych warsztatach przedmioty wymienione w § 2, mając je w użyciu, do zużytkowania lub przerobienia;
- odbiorców tych przedmiotów, w tym wypadku, o ile przedmioty te w dniu meldowania znajdować się będą jeszcze w drodze, a nie u jednej z osób wyżej wymienionych;

O ile przedmioty oddane są na przechowywanie i złożone w cudzych spichrzach, składach, lub innych pomieszczeniach, a więc osoba, do której należą, nie przechowuje go u właścicieli powyższych składów przechowujących jest zobowiązany, tożsamość i zastosować się całkowicie do niniejszego rozporządzenia.

O ile przedsiębiorstwo posiada w rębie General - gubernatorstwa filie centrala jest odpowiedzialna za siebie i za swoje filie i winna się stosować całkowicie do niniejszego rozporządzenia.

d) wszystkie osoby oraz firmy, które z skutkiem swej działalności gospodarczej handlowej lub dla swego rzemiosła przedmioty takie przechowują u siebie, lub dla innych, jak również, u których przedmioty te znajdują się pod nadzorem celnym.

§ 4.

Sekwestr.

Rozporządzenie z dnia 15. października 1915 roku, dotyczące się sekwestru metali nie jest zniesione niniejszym rozporządzeniem.

Sekwestr pociąga za sobą co następuje: a) zabronione oraz zniesione są wszelkie umowy, a więc umowy co do sprzedaży, dotyczące nawet zleceń władz wojskowych. Unieważnione są również wszelkie porządzenia, wchodzące w zakres prawa prawnego, oraz aresztu przedmiotów. Dozwolone są wszelkie umowy prawnego rozporządzenia, następują li tylko na skutek zlecenia zgody Wydziału Wojennego Surowców Warszawian.

b) Zabronione jest wszelkie użytkowanie, przeróbka lub sprzedaż przedmiotów zasekwestrowanych, jak również przenoszenie tych przedmiotów w inne miejsce, z jednego miejsca składowego na inne;

c) osoby, których niniejsze rozporządzenie dotyczy, powinny udzielać Wydziałowi Wojennemu Surowców w Warszawie oraz pełnomocnikom tegoż wszelkich informacji, dotyczących przedmiotów zasekwestrowanych oraz zezwolić na zwiedzanie pomieszczeń fabrycznych.

§ 5.

Zgłoszenia.

Nowemu zgłoszeniu podlegają zapasy, dane dnia 5. marca 1916. Nowe kartki dla meldowania metali są wydawane we Wydziale Wojennym Surowców we Warszawie oraz u Państwowych Naczelników Powiatowych i winny być złożone po należytem wypełnieniu we Wydziale Wojennym Surowców we Warszawie lub u Państwowych Naczelników Powiatowych, najpóźniej po 4 dniach od dnia, w którym rozporządzenie niniejsze nabiera mocy.

Wagę metali przedmiotów, podlegających sekwestrowaniu, a nie dającą się bliżej określić wagą ważenia, podług faktur, przez wycenienie szacowania, należy ustalić przy pomocy faktur.

Dla łatwiejszego ustalenia wagi między maszynami elektrycznymi, transformatorami i innymi, załączone są do deklaracji tabele, przy pomocy których da się z łatwością określić wagę.

Częstochowa, dnia 11. Kwietnia 1916

Niemiecki Zarząd Cywilny.

Naczelnik Powiatu.

Bredt.

Redaktor i wydawca F. D. Wilkoszewski

Kierownik Literacki F. J. Galicki.

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Gośca Częstochowskiego”